

Preizkus Kongove serije prižem Futura

Na področju osnovne oblike prižem in njihove uporabe v jamarstvu se je v zadnjih letih zgodilo kar nekaj novosti. Če je še pred nekaj leti dominiral zlati duo prsne in ročne prižeme, so se na eni strani jamarji začeli vse bolj ozirati za kopico drugih pojavnih oblik prižem, ki so bile na trgu in v uporabi že prej, vendar se njihova uporaba v jamarstvu nikomur ni zdela posebno mikavna. Na drugi strani pa je tudi proizvodnja pripomočkov za vravno tehniko neprestano iskala načine večanja potrošnje in trgu razodela vsaj eno napravo, brez katere večina jamarjev danes več ne shaja.

Najobičajnejši bloker se je še pred nekaj leti uporabljal kvečjemu v kakšnih vravnih manevrih, pri katerih ročaj na prižemi ni bil potreben, novejša tehnika vzpenjanja po vrvi pa so ga potegnile iz kalnih mrtvic jamarskega reševanja. Povečano zavedanje, da veliko jamarjev ročaja pri plezanju sploh ne uporabljajo, je pripeljalo do poskusov zamenjave ročne prižeme za bloker. Tehnike kakršnegakoli vzpenjanja – in tisto po vrvi ni izjema – vselej poudarjajo delo nog kot temelj poganjanja. Čeprav je nožna prižema v

arhaičnih oblikah že imela predhodnike, je v zadnjem času z izboljšano ergonomijo in enostavnostjo uporabe doživela silovit preporod.

Razprave okrog vzpenjanja in spuščanja po vrvi se vsaj v Sloveniji vrtijo bolj ali manj okrog Petzlovih izdelkov, ki so resnici na ljubo tudi v svetu izjemno uveljavljeni, tako da z izborom njihove ponudbe prav gotovo nismo storili večje napake. Znanje o njihovi uporabi je sorazmerno lahko poiskati, so široko preizkušeni, zato je verjetno večina varnostnih in uporabniških hib odpravljena, in

podobno. Pa vendar se celotni razvoj ne dogaja izključno v omenjenem podjetju. Prav nasprotno, številni razmišljajo o inovacijah, a so zaradi uveljavljenosti enega manj vidne. Italijansko podjetje Kong se na področju vravne tehnike že lepo številno let trudi z lastnim razvojem. Njihova najnovejša serija prižem si deli skupno stilsko in oblikovno zasnovano ter rodovno ime Futura.

Ko sem dobil priložnost, da preizkusim celotno serijo, sem jo seveda izkoristil. Pospremila me je na plezalno-tehnično prečenje prostornega brezna Oz v Ferranovi buži. Jama do opreme ne kaže veliko usmiljenja, saj je ravno prav blatna, da se drobci dolomita dodobra oprimejo vrvi in občasno odpiranje ter zapiranje naprav popestrita jamarsko tlako.

Serija Futura obsega levo in desno ročno prižemo (Futura Hand), prsno prižemo (Futura Body) ter levo in desno nožno prižemo (Futura Foot). S tem se paleta ponudbe izenačuje s konkurenco. Naj takoj povem, da gre v sicer dokaj dolgočasnem repertoarju prsnih in ročnih prižem, kjer se modeli različnih znamk razlikujejo predvsem po bolj ali pogosteje slabše dodelanem dizajnu in teži, za precejšnjo novost. Za začetek so precej manjši in lažji od večine izdelkov s podobnim namenom (ne pa tudi standardom), ročna prižema pa je tudi v svoji oblikovni zasnovi absolutna novost.

Za vse tri izdelke Kong uvaja novo, enotno oblikovano čeljust, ki je precej manjša od dosedanje prakse, saj v dolžino meri le okrog 3 cm. Dokaj čokati, vendar kratki in gosto posejani

Foto: Miha Staut

Kongova Futura v primerjavi z izdelki podjetja Anthron (levo in spodaj) in Kongov pantin (desno).

Foto: Miha Staut

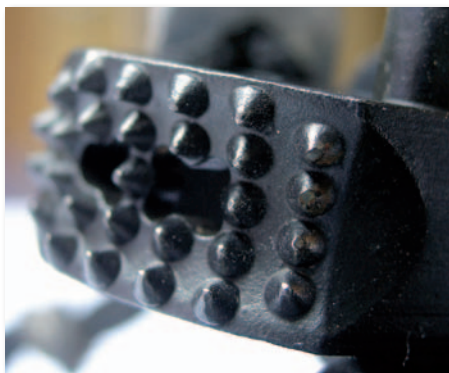

Foto: Miha Staut

Slika 1

zobje so postavljeni pravokotno in ne pod kotom na njeno površino (slika 1). V praksi to pomeni nekaj več prijaznosti do vrvi in malo slabše oprijemalne sposobnosti v zelo blatnih pogojih. To pomanjkljivost so skušali odpraviti z zajetnima luknjama za iztiskanje blata z oprijemalne strani čeljusti. Tudi vzmet je glede na prejšnje Kongove izvedbe prižem občutno šibkejša, kar naj bi prispevalo k lepšemu drsenju vrvi skozi prižeme. Vsi poskusi izpetja vrvi v zaprtem položaju so bili kljub močnim potegom neuspešni. V preizkušeni pogojih so prižeme, čeprav so se na kraju samem občasno zdele bolj igračka kakor prave naprave, grabile vrv na edini sprejemljivi način – torej brez spodrsavanja.

V uvodu omenjenemu razvoju plezalne tehnike s prijemom prižeme za vrvo so pri Kongu znali prisluhniti. Razvili so ročno prižemo, ki je zasnovana z mislijo na tovrstni prijem. S tem ko so preprostem aluminijastemu kanalu dodali plastični ročaj po vzoru modernih plezalnih cepinov, luknjo za vponko in čeljust, so dosegli presenetljivo enostavno in učinkovito zasnovano. Občutek, ko prvič primemo izdelek, je odlični Ravno prava širina, odlično naleganje ročaja na dlan, zgornji del telesa prižeme pa kar kliče po tem, da ga zadržamo s palcem. Zgornji del plastičnega ročaja je podaljšan v ostrogo, kar omogoča poteg prižeme navzgor po vrvi brez pretiranega napora.

Kakor pri večini izdelkov, ki orjejo ledino, bi se tudi tega dalo izboljšati z nekaj več praktičnega testiranja. Žal odlični občutek v roki kmalu skvari preizkus rabe z rokavicami, ki jih v jamarstvu uporabljamo bolj ali manj univerzalno. Prostor za spodnje tri prste povsem zmanjka in roka je prisiljena migrirati za prst višje po ostrogi (slika 2). To dejanje se nazadnje izkaže celo kot dobrodošlo, ker je na ta način mogoče kazalec zatakniči za vrh prižeme in mu dodeliti sorazmerno več moči. Osnovnemu paketu je Kong sicer dodal še en ročaj, a je ta še manjši. Z novim prijemom ni nič zelo narobe, vendar bi bilo v tem primeru mogoče prižemo skrajšati še za širino prsta in ročaj razširiti s pigmejske na velikost orokavične srednjeevropske dlani.

Naslednja, za običajno jamarstvo ne preveč pomembna pomanjkljivost je zgolj eno vpenjalno mesto za vponke. Prav zaradi tega razloga morda naprave ne bodo želeli bolj uporabljati reševalci. Na koncu zmoti še nekoliko težje enoročno odpiranje prižeme, saj je varovalka v nasprotju s tradicionalno obliko pomaknjena za ročaj. Kakor

Foto: Miha Staut

Slika 2

ostalim gibom, ki jih sprva nismo vajeni, pa se da tudi temu privaditi. Na drugi strani je zapiranje skoraj tako lahno, da ima človek občutek, da se bo prižema zaprla že ob blažjem prepihu.

Navkljub vsem pripombam lahko ugotovimo, da je plezanje s to prižemo lahko in tekoče. Prižema drsi po vrvi tekoče, oprijema za drugo roko sam nisem pogrešal, način prijema pa doda tistih nekaj centimetrov roki, da je plezanje manj utrujajoče. Težave se seveda pojavijo preko izboklin nad previsi, kjer se zaradi ostrog ročaja obnese še nekoliko slabše kakor doslej uporabljeni bloker. Nekaj prakse in dobre volje reši tudi te zagate. Ne nazadnje se pravilno opremljena vrv skale sploh ne bi smela dotikati.

Če nas v jamarstvu vsaj malo zanimajo plezalne naprave, nas tudi prsna prižema ne more pustiti hladnokrvnih. Začetni entuziazem nad omejenimi dimenzijami (glede na konkurenco je tretjino manjša) in izjemno elegantnim odpiranjem in zapiranjem, zahvaljujoč vrvcu na varovalki, ob uporabi kmalu splahni. Glavna prednost prsne prižeme (velikost) se izkaže tudi za njeno hibo. Kanal, po katerem teče vrv, je namreč kratek in ni oblo zaključen. Sila traku zgornjega dela pasu jo tako vleče precej bolj iz ležišča na vrvi kakor pri večjih prsni prižemah (slika 3). Poleg tega pri celotni seriji robovi kanala vrvi že tovarniško niso zaobljeni, kar prispeva k temu, da se hitreje obrabijo do ostrine. Zgornji rob kanala prsne prižeme se je tako v eni sami akciji zbrusil v kot nož oster rob, ki je načeljal tako vrv kot moje živce, ko v kratkih in previsnih stopnjah nisem uporabljal nožne prižeme (slika 4). V načinu izmeničnega plezanja z uporabo nožne prižeme in stopne zanke se je prsna prižema obnašala precej bolje, saj pri tej tehniki služi bolj kot dodatno varovanje kakor pa sredstvo za napredovanje.

Foto: Miha Staut

Slika 3

Foto: Miha Staut

Slika 4

Pri Kongovi nožni prižemi trakovi delujejo nekoliko manj zanesljivo kakor Petzlovi. So občutno ožji in tanjši, vendar ima prižema na mestu najmočnejše obrabe traku kovinsko ploščico, ki preprečuje, da bi do tega prehitro prišlo. Sistem zapenjanja je povsem enak kot pri pantinu s to razliko, da je Petzlov patent nekoliko prijaznejši pri snemanju (popušcanju). Občutek na vrvi bi lahko primerjal s pantinom pred njegovo revizijo. Vrv skozi napravo teče solidno, vendar ima pri manj rednih uporabnikih nožne prižeme (med katere sam nedvomno sodim) tendenco iztikanja. Prenekateri jamar si bo verjetno ob tem zabundal, da je vse stvar navade, pa še prav bo imel. Za kronične primere je na prižemi seveda luknja za vponko, ki preprečuje iztikanje vrvi.

Če potegnemo črto pod Kongovo serijo Futura, ugotovimo, da je kljub nekaterim pomanjkljivostim tako z ergonomskega kakor z oblikovnega vidika med jamarjske tehnike pripomočke vnesla precej svežine. Že v današnji obliki so to zelo uporabni pripomočki, za tiste, ki jim teža opreme predstavlja pomemben dejavnik, pa pravo razodetje. Da bo razmislek pred nabavo novega kompleta Kongovih prižem nekoliko bolj poglobljen, bo poskrbela cena, saj je celo nekoliko dražji od Petzlovega.

Za možnost preizkusa serije prižem Futura se zahvaljujem podjetju Anthon d. o. o.

Miha Staut, JK Železničar

Kongova serija Futura je kljub nekaterim pomanjkljivostim tako z ergonomskega kakor z oblikovnega vidika vnesla precej svežine.